

DEKLARACIJA HRVATSKIH IZVOZNIKA 2015.

Hrvatska ekonomija suočena je s brojnim strukturnim problemima kao i ozbiljnim makroekonomskim neravnotežama koje je nužno sagledati, analizirati i sustavno riješiti, uključujući:

- pad udjela izvoza u svjetskom izvozu u razmjeru preko 20% u posljednjih pet godina,
- pretjeranu negativnu neto međunarodnu investicijsku poziciju koja oslikava slabosti sustava ovisnog o inozemnom zaduživanju te nepovoljnu strukturu ulaganja koja nisu dovoljno u funkciji povećanja izvoza i gospodarskog rasta,
- a sve zajedno je uzročno-posljedično vezano uz dugoročnu neodrživu ovisnost sustava o očuvanju „stabilnog tečaja” kojim se održava 'jaka domaća valuta' i doprinosi rastu neto-uvoza.

Kako Hrvatska još dugi niz godina neće zadovoljiti uvjete za uvođenje eura, Hrvatski izvoznici očekuju veću aktivniju ulogu monetarne politike - koja će biti toliko aktivna i toliko ekspanzivna da (u koordinaciji s drugim ekonomskim politikama) postiže optimum stabilnosti cijena, održivog i uravnoteženog ekonomskog rasta, visoke zaposlenosti, tehnološkog napretka te visoko konkurentnog socijalnog tržišnog gospodarstva i društvenog napretka.

Nužna je nadogradnja postojećeg instrumentarija monetarne politike i promjena kanala emisije primarnog novca, s ciljem dostizanja i kontinuiranog održavanja suficita na tekućem računu bilance plaćanja u razmjeru 4 posto BDP-a u narednim godinama. Navedeno, treba uključiti primarnu emisiju na temelju:

- otkupa potraživanja od izvoznog plasmana roba i usluga
- otkupa dugoročnih potraživanja za investicije u proizvodnji za izvoz,
- odobravanja povoljnih selektivnih kredita bankama i HBOR-u za kreditiranje izvoznika (prioritetno neto-izvoznika) uz negativnu ili vrlo nisku kamatnu stopu koja nadoknađuje gubitke nepovoljnog deviznog tečaja;
- aktiviranja izravnih operacija na otvorenom tržištu i korištenja državne imovine (nekretnina i druge) kao kolaterala za emisiju domaćeg novca;
- te druge tržišne, ali i selektivne instrumente pribave domaćih jeftinih izvora likvidnosti banaka i njihovog namjenskog usmjeravanja sukladno potrebama financiranja domaćih proizvodnih poduzeća neto-izvoznika, odnosno proizvodnje koja može supstituirati uvoz, povećava zaposlenost i omogućuje promicanje uspješnih.

Tome treba biti podređeno i pitanje realnosti deviznog tečaja kroz održivu prilagodbu tečaja kune (deprecijaciju) u razmjeru 2% godišnje (u terminima nominalnog tečaja), odnosno do 10% u narednih pet godina uz brigu o građanima sa fiksnim prihodima i kreditima sa deviznom klauzulom. Alternativa navedenom je primjena povlaštenog deviznog tečaja za neto-izvoznike.

Krajnje je vrijeme da izvoznici prestanu biti žrtve atipičnog modela gospodarstva koji je u Hrvatskoj izgrađen posljednjih dvadeset godina, držeći tako kao 'taoce' one grane i proizvodno-izvozničke aktivnosti o kojima ovisi ekonomija i budućnost cijele zemlje. Krajnje je vrijeme da se teret dubioza prošlosti prestane stavljati na leđa neto-izvoznika koji jedini mogu izvesti Hrvatsku iz krize. U protivnom ćemo svi zajedno propasti.

Od hrvatske političke javnosti očekujemo žurno usuglašavanje harmoniziranih i proaktivnih mjera fiskalne i monetarne politike i njihovo kontinuirano provođenje u minimalno sljedećih deset godina.